

ingeleide insolventieprocedure / Lilly Hertel

Zaak: C-328/12

INSOLVENTIE

Transnationale insolventie – Europese insolventie – Verordening 1346/2000 – Bevoegdheid – Toepassingsgebied

INSOLVABILITÉ

Insolvabilité transfrontalière – Insolvabilité européenne – Règlement 1346/2000 – Compétence – Champ d'application

In dit arrest verduidelijkt het Hof het ruimtelijke toepassingsgebied van verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures (hierna aangeduid als de “insolventieverordening”. Aanleiding tot dit arrest waren de volgende feiten. Schmid was aangesteld als curator van een in Duitsland tegen de schuldenares geopende insolventieprocedure. Verweerster, Hertel, woont in Zwitserland. Via een *actio pauliana* daagde Schmid verweerster voor de Duitse rechter en vorderde de teruggave aan de schuldenares van 8.015,08 EUR, exclusief rente. Die vordering was in eerste en in tweede aanleg onontvankelijk verklaard op grond dat de Duitse rechter geen internationale bevoegdheid had. Met een beroep in “Revision” zette Schmid zijn *actio pauliana* door voor het *Bundesgerichtshof*. Deze stelde volgende prejudiciële vraag aan het Hof: “[Z]ijn de rechters van de lidstaat op het grondgebied waarvan de insolventieprocedure betreffende het vermogen van de schuldenaar is geopend, bevoegd om kennis te nemen van een faillissementspauliana die is gericht tegen een verweerder die zijn woonplaats of statutaire zetel niet in een lidstaat heeft?”. Anders gesteld, vereist de insolventieverordening dat voor de toepassing van een *actio pauliana* eiser én verweerder beide hun woonplaats of statutaire zetel in een lidstaat hebben.

Het Hof beantwoordt de vraag of de insolventieverordening in ieder geval slechts kan worden toegepast indien er sprake is van grensoverschrijdende elementen, in die zin dat binnen de werkingssfeer van de insolventieverordening alleen situaties vallen die verband houden met twee of meer lidstaten, negatief. Een dergelijke algemene en absolute voorwaarde volgt niet uit de bewoordingen van de insolventieverordening. Uit de vaststelling dat verschillende bepalingen van de insolventieverordening slechts van toepassing zijn indien er sprake is van elementen die verband houden met het grondgebied of de rechtsorde van minstens twee lidstaten, kan geen algemene regel worden afgeleid. Andere bepalingen van de insolventieverordening spreken een dergelijke regel bovendien tegen. De doelstellingen van de insolventieverordening pleiten evenmin voor een enge uitlegging van de werkingssfeer van de insolventieverordening. Het bepalen van de bevoegde rechter kan bijkomend niet worden uitgesteld tot het tijdstip waarop, behalve het centrum van de voornaamste belangen van de schulde-

naar (COMI), de locaties van de verschillende aspecten van de procedure, zoals de woonplaats van een eventuele verweerder in een bijkomende procedure, bekend zijn. Wachten tot die gegevens gekend zijn, zou de doelstelling van een meer efficiënte en doeltreffende afwikkeling van insolventieprocedures met grensoverschrijdende gevolgen immers in gevaar brengen.

Inzake de rechtspositie van de verweerder, *in casu* gevestigd in Zwitserland, die in het kader van een dergelijke *actio pauliana* wordt vervolgd in een andere staat dan die van zijn woonplaats, overweegt het Hof dat het COMI-criterium normaal voorzienbaar is voor de verweerder, die er rekening mee kan houden wanneer hij samen met de schuldenaar deelneemt aan een handeling die nietig kan worden verklaard in het kader van een insolventieprocedure. Dat de rechters van een derde land, *in casu* Zwitserland, niet gehouden zijn een door een bevoegde rechter binnen de Unie genomen beslissing te erkennen of ten uitvoer te leggen, sluit de toepassing van de bevoegdheidsregel van artikel 3, 1. van de insolventieverordening bovendien niet uit.

A.V.H.

Cour de justice de l'union européenne 16 janvier 2014

Ralph Schmid / Lilly Hertel

Affaire: C-328/12

INSOLVABILITÉ

Insolvabilité transnationale – Insolvabilité européenne – Règlement (CE) N° 1346/2000 du 29 mai 2000 – Champ d'application – Compétence – Action révocatoire fondée sur l'insolvabilité – Domicile du défendeur dans un État tiers – Compétence de la juridiction de l'État membre du centre des intérêts principaux du débiteur

INSOLVENTIE

Transnationale insolventie – Europese insolventie – Verordening 1346/2000 – Toepassingsgebied – Bevoegdheid – Intrekking gebaseerd op insolventie – Bevoegdheid van de rechters van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar gelegen is

Dans un arrêt du 16 janvier 2014 la Cour de justice a répondu à la question préjudicielle posée par le Bundesgerichtshof allemand concernant l'application de l'article 3, paragraphe 1, du règlement n° 1346/2000 sur les procédures d'insolvabilité. Cette disposition donne aux juridictions du centre des intérêts principaux du débiteur la compétence internationale pour ouvrir des procédures d'insolvabilité. Dans le cadre des procédures de ce type, le syndic peut exercer toute action révocatoire utile aux intérêts des créanciers. Le Bundesgerichtshof a interrogé la Cour sur la question de savoir si la règle de compétence établie à l'article 3, paragraphe 1, du règlement n° 1346/2000 s'applique également lors-

que le défendeur à une action révocatoire est domicilié dans un Etat tiers. En effet, dans le cadre du litige pendant devant le Bundesgerichtshof, Ralph Schmid, un syndic désigné dans une procédure d'insolvabilité ouverte en Allemagne, avait introduit une action révocatoire à l'encontre de Mme Hertel, domicilié en Suisse, en vue de la réintégration dans le patrimoine de la débitrice d'une somme d'argent.

L'action introduite par le syndic avait été rejetée comme étant irrecevable en première et en deuxième instances au motif d'un défaut de compétence internationale des juridictions allemandes. Toutefois, en répondant à la question du Bundesgerichtshof, la Cour a considéré que l'article 3, paragraphe 1, du règlement n° 1346/2000 confère à la juridiction de l'État membre sur le territoire duquel s'est ouverte la procédure d'insolvabilité la compétence pour connaître d'une action révocatoire y compris lorsque le défendeur à une telle action est domicilié dans un État tiers.

Voir également le commentaire d'Arie van Hoe en néerlandais ci-dessus.

K.S. et et O.V.B.

Hof van beroep Gent 25 november 2013

Zaak: 2013/AR/1971

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMINGEN

Gerechtelijke reorganisatie door collectief akkoord – Homologatie van het reorganisatieplan en rechtsmiddelen

CONTINUITÉ DES ENTREPRISES

Réorganisation judiciaire par accord collectif – Homologation du plan de réorganisation et voies de recours

De homologatie van het reorganisatieplan kan slechts geweigerd worden in geval van niet-naleving van de pleegvormen die door de wet continuïteit ondernemingen worden opgelegd of wegens schending van de openbare orde. Ze kan niet aan enige voorwaarde onderworpen worden die niet in het reorganisatieplan vervat is noch er enige wijziging in aanbrengen (art. 55, § 3 WCO). Het komt de rechter niet toe om naar aanleiding van de homologatie van het reorganisatieplan enige verandering van welke aard ook aan het plan aan te brengen. Voor overdreven formalisme moet evenwel gehoeid worden. Deze bepaling sluit niet uit dat de verzoekende partij (de schuldenaar) zelf een tegenstrijdigheid of zelfs een onjuistheid rechtzet vooraleer gestemd wordt over het reorganisatieplan.

De wetgever heeft het concept van de "onderneming", dat centraal staat in de wet continuïteit ondernemingen, niet doorgetrokken tot (een bijzondere positie van) de schuldvorderingen van verbonden ondernemingen. Met consolidatie is geen rekening gehouden. Alle vennootschappen zijn aparte juridische entiteiten. Zij, en hun

schuldvorderingen, dienen als zodanig behandeld te worden. Gesteld dat een holding en de daaronder ressorterende werkvennootschappen één geheel zouden vormen, dan nog kan de vennootschap die de holding structureert (juridisch vormgeeft) voor zichzelf een procedure tot gerechtelijke reorganisatie starten, zonder dat de werkingsvennootschappen of de aandeelhouders betrokken moeten worden als deel van de onderneming. Dit geldt ook als de holding een pure managementvennootschap is.

De toetsingsbevoegdheid van de rechter is marginaal met betrekking tot de schending door het reorganisatieplan van de openbare orde. Differentiatie is in principe toegelaten. Het is pas als deze ongeoorloofd is, dat er schending van de openbare orde zou kunnen ontstaan. Een onderscheid moet worden gemaakt tussen de weerslag op de *rechten* van (verbonden) schuldeisers, en het *belang* dat (verbonden) schuldeisers hebben bij de realisatie van het reorganisatieplan. In elke procedure van gerechtelijke reorganisatie zijn er schuldeisers die een ander of groter belang hechten aan het welslagen van de reorganisatie. Het argument dat sommige schuldeisers (proportioneel) beter worden van de gerechtelijke reorganisatie omdat dit een weerslag heeft op hun eigen vermogen en hen een fiscaal voordeel oplevert, betreft in wezen niet de weerslag van het plan en de gelijke behandeling van de schuldeisers, maar de hoedanigheid van verbonden onderneming.

De schuldherschikking in het kader van een gerechtelijke reorganisatie door een collectief akkoord ontnemt de schuldeisers niet het ongestoorde genot van hun eigen dom. Van een onteigening in de zin van artikel 1 EVRM is geen sprake.

Een opvallende chronologie (veroordeling tot betaling van een geldsom, beslag onder derden, gevolg door het verzoek tot een gerechtelijke reorganisatie), die op rechtsmisbruik zou kunnen wijzen, volstaat niet om te besluiten dat het ontlopen van een schuldvordering de enige beweegreden van de schuldenaar was. Het is niet aangetoond dat de schuldenaar het recht om de procedure te openen en een opschorting (en schuldvermindering) te bekomen in wezen of zelfs alleen maar aangewend heeft om de rechten van bepaalde schuldeisers te schenden.

A.V.H.

Hof van beroep Antwerpen 9 januari 2014

Zaak: 2013/AR/2845

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMINGEN

Gerechtelijke reorganisatie door overdracht onder gerechtelijk gezag – Algemeen – Werking van de wet in de tijd